

Binnenland

Hulpverleners bemiddelden bij illegaal religieus huwelijk

Politie hielp minderjarigen huwen

Van onze verslaggeefster
Janny Groen

AMSTERDAM De politie Amsterdam-Zuidoost en Fier Fryslân, expertisecentrum op het terrein van 'relationeel geweld', hebben bemiddeld in de sluiting van een islamitisch huwelijk tussen minderjarigen.

Door dit huwelijk kon het meisje vrede sluiten met haar familie, waarmee ze op voet van oorlog leefde omdat die haar wilde uithuwelijken aan een neef in Pakistan. In Nederland is het sluiten van een religieus huwelijk zonder voorafgaand burgerlijk huwelijk strafbaar.

Volgens vijf getuigen heeft de politie deze oplossing vol trots gepresenteerd in een workshop op de op 11 april door het ministerie van Sociale Zaken georganiseerde bijeenkomst Platform eer en vrijheid.

Het meisje, dat verliefd was op een Pakistaans-Hindostaanse jongen uit haar buurt, verzette zich tegen uithuwelijking aan haar neef, vertelde een politieagent uit Zuid-Oost. De politie bracht haar bij Fier Fryslân onder op

een geheime locatie, omdat geweld dreigde. Vanaf dat moment is geprobeerd om met de ouders overeenstemming te bereiken.

Uiteindelijk stemden die in met de partnerkeuze van hun dochter, mits het stel islamitisch zou huwen. Hierdoor werd de eer van de familie gered en kon de Pakistaanse neef worden afgewezen. Op haar 18de zou het meisje voor de burgerlijke stand kunnen trouwen.

In een religieus huwelijk heeft een vrouw nauwelijks rechten, met name scheiden is problematisch. Shirin Musa van Femmes for Freedom, die zichzelf met de grootste moeite heeft weten te bevrijden uit haar islamitisch huwelijk, viel dan ook van haar stoel van verontwaardiging, toen ze dit verhaal hoorde.

'De politie en Fier Fryslân hebben niet alleen de wet overtreden, maar ook de rechteloosheid van dat meisje bevorderd. Het risico van huwelijksgevangenschap voor haar is groot', stelt Musa, zelf van Pakistaanse komaf. 'Misschien heeft dat meisje wel ingestemd met zo'n huwelijk, maar ze weet niet wat de negatieve consequenties

kunnen zijn. Alleen man niet akkoord gaat met een scheiding, kom je niet meer van hem af.'

Musa vindt dat Nederlandse instanties zich in alle gevallen verre moeten houden van religieuze verbintenissen. Ze zegt dat ze in het bijzijn van alle aanwezigen in discussie is gegaan met de politie. 'Die wist niet dat de wet was overtreden.'



De politie en Fier Fryslân hebben de rechteloosheid van dat meisje bevorderd

Shirin Musa,
Femmes for Freedom

Een woordvoerder van de politie Amsterdam bevestigt dat een religieus huwelijk tussen minderjarigen is gesloten, maar ontkent daarin actief te hebben bemiddeld. 'We hebben als sterke arm ons werk gedaan, het meisje direct van school gehaald en haar naar de opvang in Friesland gebracht.' Volgens de politie hebben 'de ketenpartners, Fier Fryslân en Jeugdzorg', de zaak daarna overgenomen.

Bestuurslid Anne van Dijke van Fier Fryslân ontkent dat de organisatie minderjarigen heeft laten trouwen, religieus of burgerlijk. Volgens haar is sprake van een misverstand. 'Fier stemt a priori niet in met een huwelijk van een minderjarig meisje.'

Toch zeggen vijf mensen die de workshop volgden dat Fier Fryslân wel degelijk een rol heeft gespeeld in deze zaak. 'Ik kon mijn oren niet geloven', zegt Haidy Bijnaar, voorzitter van het Buurvrouwennetwerk Gaasperdam. 'De politie en Fier in de rol van wedding planners. Ze waren er zelf heel trots op, presenteerden zich als reddende engelen.'

Ellie van den Brom, die namens de Stichting Steunpunt Remigranten de

workshop volgde, heeft begrip voor de handelwijze van de politie en Fier Fryslân. Bij eergeerelateerd geweld zijn er volgens Van den Brom twee keuzen. 'Of van identiteit veranderen en een totale breuk met de familie forceren. Of bemiddelen. Breken met de familie is heel zwaar. Bemiddelen verdient dan vaak de voorkeur. Je kunt zeggen dat de politie erg resultaatgericht gewerkt heeft, maar uiteindelijk was dit voor beide partijen een oplossing.'

Het PvdA-Kamerlid Keklik Yücel hekelt het gekozen traject. 'Het kan niet zo zijn dat sommige meisjes in een religieus huwelijk en dus rechteloosheid terecht komen, vanwege een compromis tussen instanties en familie.'

Ze wil dat minister Asscher van Sociale Zaken uitzoekt in hoeverre instanties die betrokken zijn bij de aanpak van eerkwesties rekening houden met de culturele achtergrond van betrokken families ten koste van wet- en regelgeving en vrouwenrechten. 'Waar vrouwen onderdrukt worden of met eerkwesties te maken krijgen, moet de familie niet worden ontzien, maar de dader worden aangepakt en de vrouwen worden beschermd.'

Postuum Agnies Pauw van Wieldrecht (1927-2013)

Chroniqueur van de aristocratie

Ze schreef met liefde, maar ook met zelfspot over haar adellijke milieu. Mede dankzij haar boeken werd de adel eind jaren negentig weer een voor-aanstaande subcultuur.

'De adel heeft geen enkel specifiek nut. Beschouw het maar als de franje van het tafelkleedje.' Maar het gaf ook geen pas die daarom maar neer te sabelen als een rijke feodale klasse zoals in de jaren zestig en zeventig geschiedde door provo's, kabouters, hippies en alles wat links was. 'Alles wat naar stand zweemde, lag toen uiterst gevoelig.'

Agnies Pauw van Wieldrecht vond het daarom noodzakelijk een herwaardering van de aristocratie in Nederland te bewerkstelligen, al was het alleen maar om het taalgebruik en de etiquette van de ongeveer 10 duizend adellijke Nederlanders uit driehonderd families veilig te stellen.

De chroniqueur van de Nederlandse adel is 7 mei op 85-jarige leeftijd overleden. Ze werd geboren als jonkvrouw Agnies Pauw van Wieldrecht, vrouwe van Darthuizen, in Den Haag. Een jaar na haar geboorte overleed haar moeder en tien jaar later ook haar vader, een kamerheer van koningin Wilhemina. In 1951 trouwde ze met de diplomaat jonkheer Johan Beelaerts van Blokland, die onder meer voor Nederland ambassadeur was bij de Heilige Stoel. Ze bewoonden huis De Kemenade in Wijnbergen en hadden drie kinderen. In 1985 publiceerde Agnes Pauw van

Wieldrecht haar boek *Het dialect van de adel*, waarin ze het taalgebruik van de adel beschreef. Die onderscheidde zich niet door de bekende aardappel in de keel, maar door de taalschat. De adellijke taal was het zogenoemde Haags, een deftig Haags dialect met veel Franse woorden. Adellijke mensen konden iets appetijtelijk, flagrant amusant, of affreus vinden of konden er gehorripileerd of geambeteerd van raken.

Het boek liet ook zien dat juist wanneer men Franse woorden zou verwachten adellijke mensen Nederlandse kiesten. In plaats van colbert, dessert, fauteuil, pantalon en gebak zegt een baron of jonkvrouw liever jasje, toetje, stoel, broek en taartje. Op die manier wil de adel zich onderscheiden van het gewone volk. Dat ging om chiquer te lijken Franse woorden gebruiken, waarop de adel daar juist weer van afzag.

Agnies Pauw van Wieldrecht hoedde zich nadrukkelijk voor nostalgische of standsverheerlijking. Ze beschreef haar milieu met liefde, maar ook met zelfspot en ironie. Het boek werd een bestseller. Ze had ook de tijdgeest mee. Vanaf de jaren tachtig maakte de aristocratie in Nederland een comeback, aangemoedigd door het foute geld van de nouveaux riches uit het yuppie-tijdperk en programma's als *Glamourland* van Gert-Jan Dröge. De adel werd weer een toonbeeld van verfijning - liever een slecht verwarmd kasteel dan een protserig penthouse in Amsterdam-Zuid.

In 1992 verscheen *Grootmama, mogen wij kluiven?*, waarin Pauw van Wieldrecht herinneringen ophaalde aan haar jeugd in een adellijke familie aan het begin van de jaren dertig. Kluiven mocht alleen met toestem-



Agnies Pauw van Wieldrecht.

Foto Marianne Leenderse

ming van de tafelenoten en met één hand. In 1993 schreef ze *Vin-je dat we een hoed op moeten?*, waarin ze de adellijke etiquette behandelde. In 1994 zag haar laatste publicatie het licht: *Borduursels buiten het stramien*. Mede dankzij haar publicaties kreeg de adel eind jaren negentig weer de

rol van een vooraanstaande subcultuur in Nederland. De adel ging in zee met ecologische boeren, kreeg vooraanstaande posities in talrijke maatschappelijke organisaties. In 2003 werden haar boeken nog een keer gebundeld tot een groot werk.

Peter de Waard

Wat de adel van het gepeupel onderscheidt

Taalgebruik

'Zegt iemand biertje in plaats van pilsje, apenootje in plaats van pinda, chaufferen in plaats van autorijden en prinsessebonen in plaats van sperziebonen, dan weet u zeker dat u zich in voor-naam gezelschap bevindt', aldus Agnes Pauw van Wieldrecht.

Omgang met personeel

De adel is heel beminlijk in de omgang met het personeel. Zo wordt de deur opengehouden voor serveersters. 'Als je als kind bijvoorbeeld de deur niet openhield voor het personeel, kon je een flinke klabots voor je derrière krijgen', aldus Pauw.

Organiseren diner

Adellijke mensen openen niet zelf de deur bij bezoek voor een diner. 'Dan sta je er niet onbeholpen bij als de gasten hun haar kammen, hun neus poederen en nog even 'verdwijnen'. Bovendien laat je je andere gasten niet in de steek. Aan tafel zit de oudste of belangrijkste mannelijke gast rechts van de gastvrouw, tenzij het een familielid is dat u geregeld spreekt. Zet echtparen nooit naast elkaar, die hebben thuis alles al besproken. Tegenover elkaar kan desnoods.

Flirten

Een flirt is net te lang de hand van een meisje vasthouden bij het geven van een vuurtje, een te langdurige blik in de ogen, een net te intieme dans. Van de eerste zoen moet je een hele nacht kunnen wakker liggen. Pauw vond het vroeger heerlijk op straat te worden nagefloten. Ze kon op terrasjes in Rome gefascineerd kijken naar het rollenspel tussen mooie Italiaanse jongedames en -mannen.